

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیم سال دوم تحصیلی ۹۵-۹۴
رشته فقه و روای مهر ۹۴

مهر مدرسه

کد آزمون:	۳۹۴۲/۱۲
تاریخ:	۱۳۹۵/۰۳/۱۳
عنوان:	فقه ۳
کتاب:	الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة
مردود:	جلد چهارم: ارث (ص ۲۵۸-۱۵۳)

ردیف:		
صورتی:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۷
نمره ضریبی:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰
مجموع امتحان:	۸۰ دقیقه	۹۰ دقیقه
شناسه یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حرف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حرف

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه علی: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- در چه صورتی امام از کافر ارث می برد؟ ص ۱۵۹ پ ۳

- الف. مع فقد الوارث المسلم
- ب. مع فقد الوارث
- ج. لایرته مطلقاً
- د. یرته مطلقاً

۲- اگر دایی، عمو و پسر عمو بازماندگان میتی باشند، از نظر شهید ثانی طبق قول اقوی مال میت به چه کسانی تعلق می گیرد؟ ص ۱۷۱

- الف. المال بین العمّ و الخال
- ب. المال للخال و ابن العمّ
- ج. المال للعمّ و ابن العمّ
- د. المال للجمیع

۳- شرط مانعیت حمل از ارث چیست؟ ص ۱۶۷ پ سوم

- الف. حیاته عند موت المورث
- ب. استقرار حیاته بعد انفصاله
- ج. انفصاله حیاً
- د. استهلاله

۴- اگر خنثای مشکل دارای یک برادر و خواهر یا یک برادر تنها باشد، چند سهم از میراث به ترتیب نصیب او خواهد بود؟ ص ۲۳۵

- الف. ۱۳ از ۴۰ - ۷ از ۱۲
- ب. ۷ از ۱۲ - ۱۳ از ۴۰
- ج. ۵ از ۱۲ - ۱۳ از ۴۰
- د. ۱۳ از ۴۰ - ۵ از ۱۲

۵- با توجه به مسأله «اللغان مانع من الارث الا أن یکذب نفسه» آیا در صورت لعان، پدر از فرزند ارث می برد؟ ص ۲۴۰ پ ۳

- الف. نعم إن کذب نفسه
- ب. لا و إن کذب نفسه
- ج. لا إن لم یکذب نفسه
- د. نعم و إن لم یکذب نفسه

۶- عبارت «العدان اللذان یعدهما غیر الواحد و یلزمها أنه اذا أسقط أقلهما من الأكثر مرة أو مراراً بقى أكثر من واحد و كان أقلهما یزید عن نصف الأكثر» بر کدام نسبت بین اعداد دلالت می کند؟ ص ۲۵۰

- الف. المتوافقان بالمعنى الأخص
- ب. المتوافقان بالمعنى الأعم
- ج. التماثلان
- د. المتداخلان

۷- سهام مقدره و صاحبان آن ها که در آیه شریفه «فإن کن نساءً فوقَ اثنتینَ فلهنَّ ثلثا ما ترک و إن کانت واحدةً فلها النصف و لأبویہ لکل واحدٍ منهما السدسُ مما ترک إن کان له ولدٌ فإن لم یکن له ولدٌ و ورثه أبواه فلأمه الثلث» (نساء: ۱۱) به آن ها اشاره شده است را به ترتیب نام ببرید. ص ۱۷۵ و ۱۷۶ - ۲ نمره

جواب: ۱. سهم ثلثان برای بیشتر از دو دختر: (۰/۵ نمره) ۲. سهم نصف برای یک دختر: (۰/۵ نمره) ۳. سهم سدس برای هر کدام از پدر و مادر میت در صورتی که میت فرزند داشته باشد. (۰/۵ نمره) ۴. سهم ثلث برای مادر در صورتی که میت فرزند نداشته باشد. (۰/۵ نمره)

۸- با فرض این که زوجه، دختر، پدر و مادر، وارثان میت باشند به سؤالات زیر پاسخ دهید: ص ۱۸۷ - ۲ - نمره

الف) توضیح دهید در مسأله مذکور چند مقدار از سهام مازاد بر فریضه خواهد بود؟

جواب: فریضه وراثت مذکور در مسأله به ترتیب عبارت است از یک دوم برای دختر، برای پدر و مادر دو ششم، و فریضه زوجه یک هشتم؛ عدد ۲ و ۶ و ۸ مخارج فروض هستند، عدد ۲۴ را به عنوان مخرج مشترک برای هر سه در نظر می‌گیریم، نصف آن که عدد ۱۲ باشد سهم دختر، دو ششم آن که عدد ۸ باشد سهم والدین هر کدام ۴ سهم، و یک هشتم آن که عدد ۳ باشد سهم زوجه است. جمع سهام $3+8+12=23$ و یک سهم اضافه می‌آید. (۱ نمره)

ب) توضیح دهید سهام مازاد در مسأله به چه کسانی و به چه نسبتی رد می‌شود؟

جواب: بین دختر و پدر و مادر تقسیم می‌شود. با توجه به این که دختر از اصل فریضه نصف یعنی یک دوم و پدر و مادر مجموعاً یک سوم سهم داشتند، این مقدار اضافه را به همین نسبت سهام بین ایشان تقسیم می‌کنیم. مخرج مشترک یک دوم و یک سوم عدد ۶ هست که در نتیجه سهم دختر سه ششم و سهم پدر و مادر دو ششم می‌شود.

لذا یک سهم مازاد بر فریضه به پنج قسمت تقسیم و سه قسمت از آن به دختر و دو قسمت آن به صورت مساوی بین پدر و مادر تقسیم می‌شود. (۱ نمره)

(تذکر: صورت مسأله مذکور به همراه تعیین افرادی که زیاده سهام به ایشان رد می‌شود در ارجاع به آدرس مذکور بیان گردیده است اما کیفیت محاسبه مسأله با توجه به مهارت‌هایی که ضرورت دارد فراگیر در طول آموزش فرا گرفته باشد خواسته شده است.)

۹- وراثت میتی عبارتند از: ۱. پدر بزرگ مادری، ۲. مادر بزرگ مادری، ۳. برادر مادری، ۴. خواهر مادری، ۵. پدر بزرگ پدری، ۶. مادر بزرگ پدری، ۷. برادر پدری و ۸. خواهر پدری. با توجه به فرض مسأله مذکور به سؤالات زیر پاسخ دهید: ص ۲۰۱ - ۲ - نمره

الف) وابستگان مادری و همچنین وابستگان پدری هر کدام در مجموع چه میزان از اصل فریضه ارث می‌برند؟

جواب: اقربای مادری یک سوم و اقربای پدری دو سوم از اصل فریضه می‌رسد. (۰/۲۵ نمره)

ب) مجموع سهام وابستگان مادری در فرع مذکور چند سهم است؟ چرا؟ جواب: مجموع سهام اقربای مادری در فرع مذکور ۴ سهم است (۰/۲۵ نمره)

زیرا یک سوم بین ایشان باید به صورت مساوی تقسیم شود، لذا باید هر کدام، یک سهم ببرند که مجموعاً می‌شود ۴ سهم. (۰/۲۵ نمره)

ج) مجموع سهام وابستگان پدری در فرع مذکور چند سهم است؟ چرا؟ جواب: مجموع سهام اقربای پدری می‌شود ۶ سهم (۰/۲۵ نمره) زیرا ذکور دو برابر سهم

اناث می‌برند، پس اگر مادر بزرگ و خواهر پدری هر کدام، یک سهم ببرند، باید پدر بزرگ و برادر پدری دو سهم ببرند، لذا مجموع سهام ایشان می‌شود ۶ سهم. (۰/۲۵ نمره)

د) برای این که فریضه تمام سهام را در بر بگیرد چه مخرجی باید برای آن در نظر گرفت؟ چرا؟

جواب: ۳۶ (۰/۲۵ نمره) زیرا سهام اقربای مادری که ۴ بود و عدد سهام اقربای پدری که ۶ بود در ۲ توافق دارند، لذا نصف هر دو عدد را در عدد ۲ ضرب می‌کنیم، می‌شود ۱۲، سپس عدد ۱۲ را در عدد فریضه مفروض مسأله که ۳ هست ضرب می‌کنیم حاصل ضرب ۳۶ می‌شود. (۰/۵ نمره)

۱۰- اگر وراثت میت تنها عمه و چند خاله باشند، ترکه بین ایشان چگونه تقسیم می‌شود؟ چرا؟ ص ۲۰۹ - ۲ - نمره

جواب: برای خاله‌ها ثلث ترکه است (۰/۵ نمره) و برای عمه دو ثلث ترکه است (۰/۵ نمره) زیرا خاله نصیب کسی را ارث می‌برد که به واسطه او به میت متقرب شده است که همانا خواهرش باشد که این خواهر همان مادر میت است و نصیب مادر میت از ترکه، ثلث است، (۰/۵ نمره) و عمه نیز نصیب کسی را ارث می‌برد که به واسطه او به میت متقرب می‌شود که همانا برادرش باشد که این برادر همان پدر میت است که نصیب او بعد از اخراج نصیب مادر، دو ثلث خواهد بود. (۰/۵ نمره)

۱۱- جریان یا عدم جریان قاعده «لایرث الأبعد مع الأقرب» در صورتی که وارثان میت «الأعمام و الأخوال» یا «الإخوة و الأجداد» باشند

را با دلیل غیر روایی توضیح دهید. ص ۲۱۵ پ آخر - ۲ - نمره

جواب: این قاعده درباره «الأعمام و الأخوال» جاری است (۰/۵ نمره) زیرا میراث ایشان با عموم آیه اُولی الأرحام ثابت شده است و قاعده ثبوت ارث به سبب آیه مذکور تقدیم اقرب فالأقرب به طور مطلق است. (۰/۵ نمره)

اما این قاعده درباره «الإخوة و الأجداد» جاری نیست (۰/۵ نمره) زیرا میراث هر یک از ایشان بدون لحاظ و اعتبار دیگری ثابت شده است در نتیجه بعید هر یک از ایشان با قریب از طایفه دیگری در ارث مشارکت دارد. (۰/۵ نمره)

۱۲- اگر مردی یکی از ۴ زن دائم خود را طلاق دهد و با زن دیگری ازدواج کند و قبل از تعیین زنی که طلاق داده از دنیا برود، کیفیت تقسیم ترکه بین ازواج میت با فرض نداشتن فرزند را طبق نظر شهید اول با دلیل توضیح دهید. ص ۲۲۲ - ۲ - نمره

جواب: با فرض این که میت فرزندی ندارد سهم زوجات او از ترکه یک چهارم خواهد بود. (۰/۲۵ نمره) یک چهارم از این یک چهارم سهم زنی است که اخیراً و بعد از طلاق یکی از چهار زوجه خود با او ازدواج کرده است (۰/۵ نمره) زیرا زوجیت او قطعی است. (۰/۵ نمره) و سه چهارم باقی مانده از یک چهارم سهم زوجه میت بین ۴ زوجه سابق او (۰/۵ نمره) به صورت مساوی تقسیم می‌شود. (۰/۲۵ نمره)

۱۳- هر یک از دو فرض «لو مات رجل و ترک إبنین ثم مات أحدهما و ترک إبناً» و «لو مات رجل و ترک ثلاثة أولاد ثم مات أحد الأولاد و لم یترک غیر أخویه» به کدام یک از صور مناسخات اشاره دارد؟ دلیل آن را توضیح دهید. ص ۲۵۶ - ۲ - نمره

جواب: فرض اول به صورت اتحاد استحقاق و اختلاف وارث اشاره دارد. (۰/۵ نمره) زیرا جهت استحقاق در هر دو فریضه - فوت پدر و فوت پسرش - بنوت و فرزندی است اما وراثت متفاوت هستند. (۰/۵ نمره)

فرض دوم به صورت اتحاد وارث و اختلاف استحقاق اشاره دارد (۰/۵ نمره) زیرا وراثت در هر دو فرض - فوت پدر و فوت پسرش - همان فرزندان میت اول هستند اما در فرض اول جهت استحقاق بنوت و در فرض دوم جهت استحقاق اخوت است. (۰/۵ نمره)

* سؤالات زیر مختص طلاب غیر حضوری مکاتبه‌ای می‌باشد:

۱۴- چرا در تقدیم حیوه به ولد اکبر ذکور بلوغ شرط نیست؟ ص ۱۹۲ - ۱ - نمره

جواب: زیرا در روایات اطلاق دارند و بین حیوه و قضای نماز و روزه ملازمه‌ای وجود ندارد.

۱۵- عبارت «ان المجوس یتوارثون بالنسب الصحیح و الفاسد و السبب الصحیح لا الفاسد» در ضمن یک مثال توضیح دهید. ص ۲۴۷ - ۲ - نمره

جواب: مجوس با قرابت نسبی خواه صحیح و خواه فاسد از یکدیگر ارث می‌برند اما در قرابت سببی فقط در صورت صحیح آن از یکدیگر ارث می‌برند نه فاسد. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)

مثال: یک مجوسی با مادرش ازدواج می‌کند و از او صاحب فرزند می‌شود اگر مجوس بمیرد آن زن بخاطر مادر بودن از او ارث می‌برد و اگر زن بمیرد فرزندی که از او متولد شده از جهت نسب فاسد ارث می‌برد اما مادر هرگز از باب زوجیت از مجوس ارث نمی‌برد چون سبب فاسد است. (۱ نمره)